

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE A PRAWO PRACY

CZY ZAMÓWIENIA PUBLICZNE MOGĄ POMÓC W TERMINOWYM WYPŁACANIU WYNAGRODZEŃ?

Sejm rozpatruje obecnie rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych. W opinii OPZZ może on zdyscyplinować nieuczciwych pracodawców i zmusić ich do terminowego wypłacania wynagrodzeń pracownikom.

Rynek zamówień publicznych w Polsce cały czas dynamicznie się rozwija. Precyzyjne określenie wielkości tego rynku jest utrudnione z uwagi na brak pełnych danych statystycznych. Głównym źródłem wiedzy w tym zakresie są ogłoszenia publikowane w Biuletynie Zamówień Publicznych, a także - uzupełniająco - dane Głównego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Finansów.

W roku 2004 w Biuletynie Zamówień Publicznych zamieszczono 28.280 ogłoszeń o udzielenie zamówienia. Suma zakontraktowanych kwot wyniosła 38,5 mld zł (w 2003 roku – 37 mld zł). Należy jednak zauważyć, że wartość części rynku zamówień publicznych nie objętej obowiązkiem publikacji ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych, tzn. zamówień o wartości pomiędzy 6.000 a 60.000 euro, wykazana przez zamawiających w rocznych sprawozdaniach, wyniosła ponad 9 mld zł. Biorąc pod uwagę powyższe można stwierdzić, że łączna szacunkowa wartość rynku zamówień publicznych w roku 2004 wyniosła 48 mld zł!

Dodatkowo akcesja do Unii Europejskiej otworzyła przed Polską rynki gospodarcze Wspólnoty. Szacunkowa wartość rynku zamówień publicznych w Unii Europejskiej wyniosła w 2002 roku około 1,6 biliona euro.

Z danych zamieszczonych w Biuletynie Zamówień Publicznych wynika, że największą grupę zamawiających stano-

wiła w 2004 roku administracja samorządowa na szczeblu gminy/miasta (30% ogólnej liczby wszczętych postępowań), administracja centralna (25%), służba zdrowia (13%), administracja samorządowa szczebla powiatowego (5%) oraz szkoły wyższe (5%). W 2004 roku dominowały na rynku zamówień publicznych roboty budowlane. Ogólna wartość robót budowlanych stanowiła 50% kwoty 38,5 mld zł. Zamówienia na dostawy stanowiły około 29% ogólnej kwoty udzielonych zamówień, a zamówienia na usługi 21%.

Biorąc pod uwagę wielkość rynku zamówień publicznych oraz fakt, że do stosowania przepisów ustawy zobowiązane są między innymi podmioty dysponujące środkami publicznymi, należy wprowadzić wyższe standardy wydatkowania tych środków poprzez rozszerzenie przepisu projektu ustaw mówiącego, że z postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza się osoby (podmioty), które nieterminowo wypłacają wynagrodzenia pracownikom. Niezbędne jest także wykluczenie z procedury zamówień podmiotów, które realizują zamówienie jako podwykonawcy i niewypłacają wynagrodzeń pracownikom, na zasadach podobnych dla wykonawców. W tym celu można wprowadzić do ustawy o zamówieniach publicznych zapisu, zgodnie z którym niewypłacenie wynagrodzenia przez podwykonawcę realizującego zamówienie kreuje odpowiedzialność wykonawcy.

O tym, że zjawisko niewypłacania wynagrodzeń pracownikom jest poważnym problemem społeczno-gospodarczym świadczy zdecydowane działanie władzy publicznej w państwach „starej” Unii Europejskiej. Od kilku lat zjawisko to przybrało w Polsce postać patologii, na co wskazują dane Państwowej Inspekcji Pracy.

Z postępowania o udzielenie zamówienia powinny być wykluczone osoby fizyczne i prawne, które skazano za przestępstwo i wykroczenie przeciwko prawom osób wyko-

Walczymy o wcześniejsze emerytury - i Ty złóż swój podpis pod społecznym projektem!

Obywatelski Komitet Inicjatywy Ustawodawczej o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw zbiera podpisy pod projektem ustawy.

Obywatelski projekt ustawy oraz wzór karty do zbierania podpisów można pobrać ze strony internetowej OPZZ – <http://www.opzz.org.pl>

Na naszej stronie znajduje się również wypowiedź wiceprzewodniczącej OPZZ Wiesławy Taranowskiej, która omawia zalety społecznego projektu ustawy.

Ludzie ciężkiej pracy mają prawo do wcześniejszej emerytury!

nujących pracę zarobkową. Wskazanie jedynie przestępstwa, jak proponuje rząd, jako przesłanki wykluczenia, należy uznać za niewystarczające w kontekście skali wykroczeń przeciwko prawom pracownika.

Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika bowiem, że w roku 2004 orzeczono łącznie 3.169 kar w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika (art. 280-283 Kodeksu pracy). Podobne wnioski płyną z analizy danych Państwowej Inspekcji Pracy. W 2004 roku w wyniku przeprowadzonych kontroli inspektorzy pracy ujawnili 84,6 tysięcy wykroczeń przeciwko prawom pracownika, co piąte wiązało się z nie wypłacaniem wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy. Inspektorzy pracy skierowali do sądów grodzkich 2.799 wniosków o ukaranie. Sądy wydały rozstrzygnięcia w 2.451 sprawach, z czego w 2.240 przypadkach orzeczono karę grzywny, a 28 osób ukarano karą nagany. Łączna kara orzeczonych przez sądy kar grzywny wyniosła 2.058.190 zł, kształtując przeciętną kwotę grzywny na poziomie 893 zł. Mimo wzrostu średniej kwoty grzywny orzeczonej przez sąd o 141 zł w porównaniu do roku 2003, kara ta wciąż jest orzekana na relatywnie niskim poziomie (w stosunku do górnej granicy zagrożenia ustawowego), co wzmacnia poczucie bezkarności wśród sprawców wykroczeń i ogranicza poczucie sprawiedliwości społecznej wśród pokrzywdzonych.

Statystyka dotycząca przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową wskazuje, że w 2004 r. inspektorzy pracy skierowali do prokuratury 869 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Co trzecie zawiadomienie dotyczyło praw pracowniczych wynikających ze stosunku pracy (polegające przede wszystkim na nie wypłacaniu wynagrodzeń i innych świadczeń), zaś 49% - utrudnieniu lub uniemożliwieniu przeprowadzenia kontroli (art. 225 § 2 K.k.). W wyniku skierowanych przez prokuratorów 122 aktów oskarżenia, sądy skazały 39 osób, głównie za przestępstwa z art. 218 § 1, art. 220 i 225 § 2 K.k. orzekając głównie

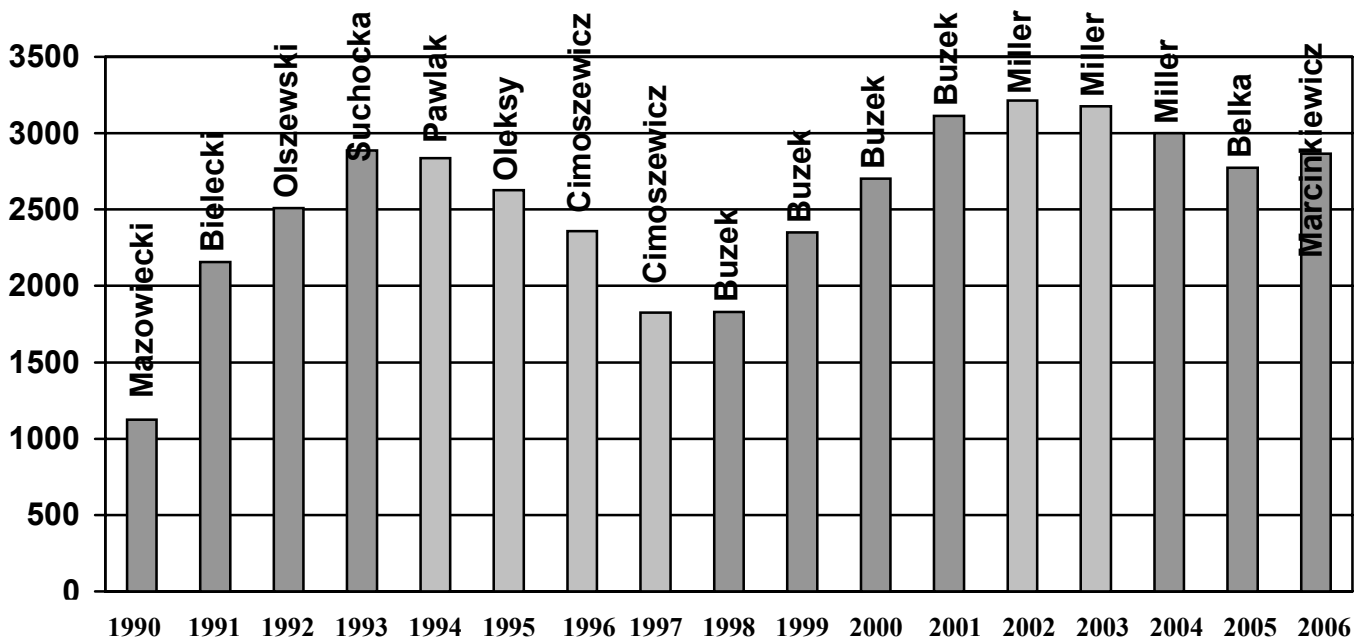
kary grzywny (18 osób) i kary pozbawienia wolności w zawieszeniu (116 osób). Dwie osoby zostały skazane na karę pozbawienia wolności, zaś jedna niewinniono. Ponadto jeden pracodawca został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 218 § 1 K.k. i skazany na 6 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu, nieodpłatnie, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie.

Wykluczenie z postępowania o zamówienia publiczne osób fizycznych (podmiotów), które skazano za przestępstwo i wykroczenie przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową wymaga stworzenia scentralizowanego rejestru (ewidencji) wykroczeń z zakresu prawa pracy na podobnych zasadach do ewidencji wykroczeń drogowych czy Krajowego Rejestru Karnego.

W ustawie należy także utrzymać zasadę, zgodnie z którą przy ocenie ofert uwzględnia się wpływ zamówienia na rynek pracy w miejscu wykonywania zamówienia. Niezbędne jest także uzupełnienie kryteriów oceny o wpływ zamówienia na standardy bezpieczeństwa i higieny pracy. Jednym z najistotniejszych czynników rzutujących na stan bezpieczeństwa pracy są bowiem uwarunkowania ekonomiczne. Niektórzy pracodawcy uważają sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy za obszar na którym można łatwo zaoszczędzić, zmniejszający koszty działalności gospodarczej. Postawom takim sprzyja przyjęty tryb zamówień publicznych. Zasadniczym kryterium, jakim kierują się inwestorzy, w tym podmioty sektora publicznego przy wyborze wykonawcy robót jest cena usługi, co preferuje tanie firmy, ograniczające koszty własne, w tym przez zmniejszanie nakładów na warunki pracy oraz bezpieczeństwo – alarmuje Państwowa Inspekcja Pracy.

Te i inne uwagi, przygotowane przez Zespół Polityki Gospodarczej i Zespół Prawny OPZZ, przewodniczący OPZZ Jan Guz przekazał posłom związkowym. Poseł Władysław Stępień przewodniczący Parlamentarnego Zespołu Związkowego czyni starania o ich uwzględnienie w projekcie ustawy. (nq)

PREMIERZY RP I BEZROBOCIE – KIEDY ROSŁO, KIEDY MALAŁO

źródło: GUS, urzędw prac

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu stycznia br. wyniosła 2.866,7 tys. osób i była o 93,7 tys. wyższa niż w poprzednim miesiącu.

W ciągu 100 dni rządów premiera Kazimierza Marcinkiewicza ilość bezrobotnych zwiększyła się o ponad 154 tysiące osób.

opr. B. Grzybowski